

ERDÉLYI GAZDA

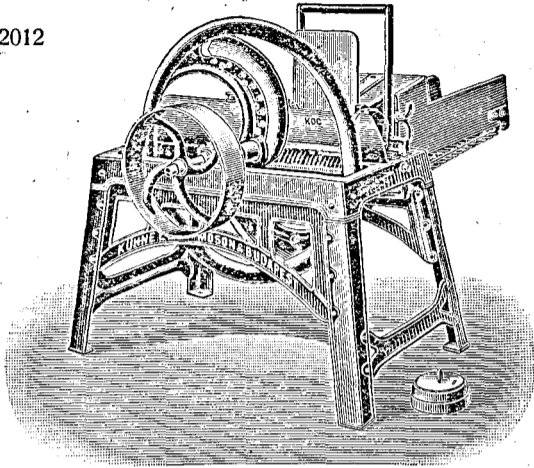
XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910. December 4.

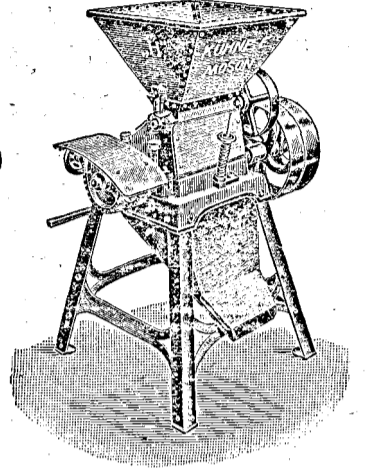
49. SZÁM.

Szecekvágókat, kukoricaszártépőgépeket, répvágókat, darológépeket, morzsolókat és füllesztőket,

2012

motorhajtásu
takarmánykészítő
berendezéseket

tejgazdasági felszereléseket

elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a. Fiókraktárak: Debrecen és Temesvár.

Terményeinket a legkedvezőbbben a
Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt

értékesíthetjük.

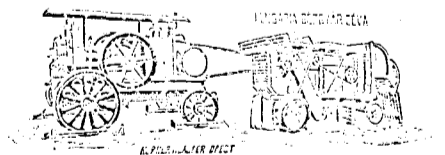
2336

Ugyanott az összes aratási és cséplési szükséglet
legelőnyösebb beszerzési helye.

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.**

2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgépeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrlő és fűrészmalomok tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilmek javítására.

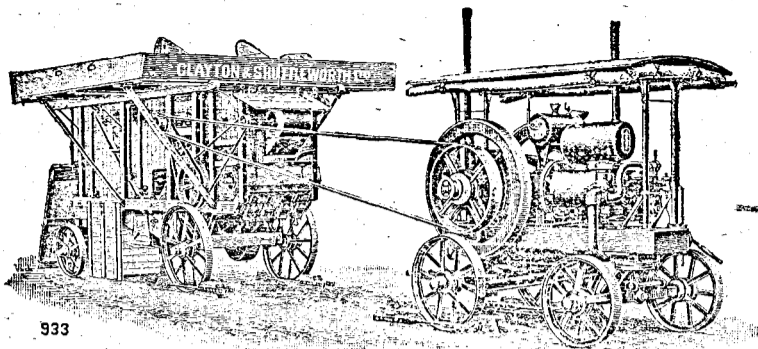
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselése

Olcso árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Henteskerti Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Dr. Osztián Oliver és Társai
 Sürgönycim: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

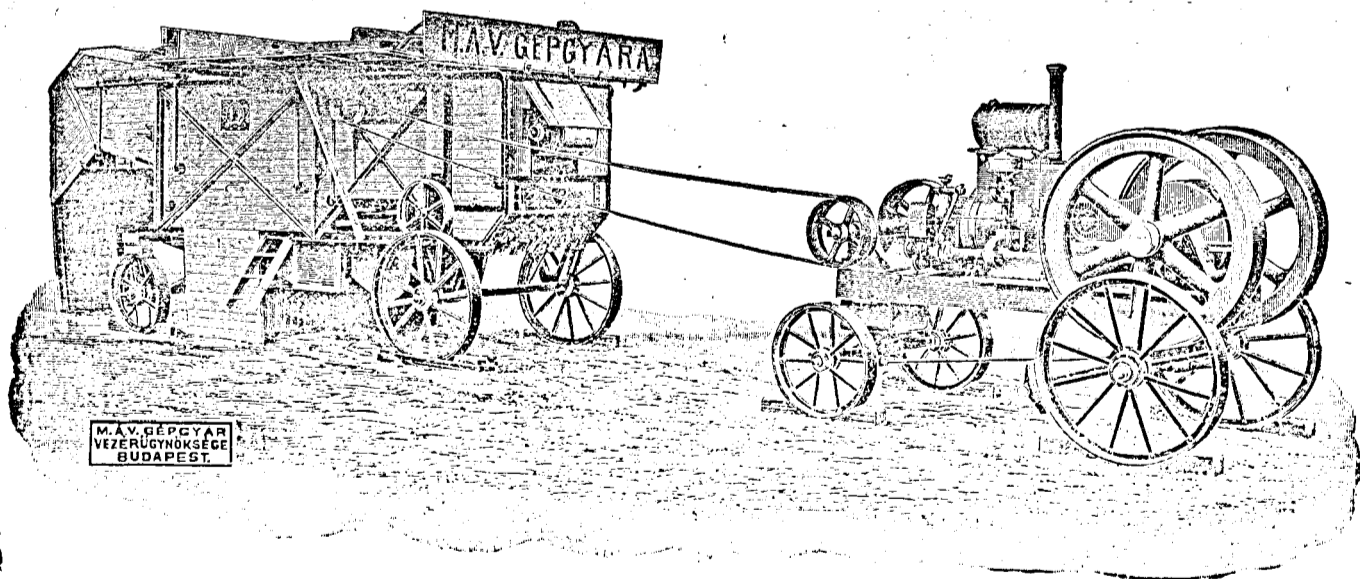
2485

Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Beszélő számok.	627
Gyógynövények, droguák a kereskedelmi és iparkamrák jelentéseiben. <i>Dr. Irk Károly.</i>	627
Az orosz és turkesztáni lucernamag. <i>Schmidt Oszkár.</i>	630
Tengeri nemesítése. <i>Gáspár József. IV.</i>	631
Tárca:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig. <i>Lécfalvi Sipos Kálmán. IX.</i>	628
Irodalmi szemle.	632
Kisebb szakközlemények.	632
Kormányintézkedések.	632
Vegyes közlemények.	632
Hirdetések.	

Beszélő számok.

A modern szociális haladás nyílt és titkos ellenségei ujabban ismét a fogyasztási szövetkezetek ellen agyarkodnak. Persze, meglehetősen diplomatikusan. Most már nem azokat kezdik ki, legalább a napisajtóban nem, akik szövetkezetek alakításával és vezetésével foglalkoznak, hanem belekötnek a szövetkezetek portékáiba és a szövetkezetek mérlegeibe. Azt mondják, hogy a szövetkezeti portéka nem lehet jó, mert nem szakértő szerzi be és nem szakértő árusítja. És ez ugylátszik, főbenjáró bűn, habár azt hisszük, hogy a portékáknak a felhozott vádak ártani nem fognak.

A nyájas olvasó hamar kitalálhatja, hogy ezekkel az ártatlan portékákra halmozott vádakkal is úgy vagyunk, mint a sanda mészáros tagló sujtásaival. Nem oda esnek, ahová tulajdonosa célzott. Nem a rizkásával van bajuk a modern szociális haladás ellenségeinek, hanem a fogyasztási szövetkezetekkel, melyek ma már hatalmas, szinte nélkülözhetlen segédeszközei a modern szociális előrehaladásnak. Ki van adva a jelszó, hogy a fogyasztási szövetkezeteket mindenképen tönkre kell tenni, megkezdtek tehát a sajtóban is a hadjáratot és ma már nem mulik nap, hogy egy-két bukott vagy bukófélben lévő szövetkezetről ne zengene a diadalének. Előkeresnek minden elavult és százszor megcáfolt rágalmat, elmondják, hogy a szövetkezeti mozgalom antiszemita, reakcionárius, a szövetkezeti mozgalom emberei nem értenek a kereskedéshez.

Próbáljuk meg mindezekből a tiszta valóságot kihámozni.

Legelső sorban is azt a tiszta szinigasságot kell megállapítani, hogy fogyasztási szövetkezet és egyáltalán mindenfajta szövetkezet csak háromféle van: *jó, közepes és rossz.* Éppen azért mert jó szövetkezetek vannak, kell lenni közepesnek is és rossznak is. A jó szövetkezetek leginkább azok, amelyek *kizárólag csak* szövetkezetek. Mi is hirdetjük azt, hogy ha a szövetkezeti boltban különbséget tesznek keresztény rizkása, református szekérkenőcs és zsidó Kuba kávé közt, akkor azt a szövetkezetet nehéz besorozni a *jó* szövetkezetek közé. Hál' Istennek azonban ma már nagyon kevés szövetkezetben követik azt a módszert, hogy a portékákat, sőt egyáltalán az egész szövetkezeti mozgalmat felekezeti viszonyok szerint taksálják. Maholnap nálunk is épp úgy mint külföldön. eljutottunk odáig, hogy a szövetkezet elsősorban is szövetkezet, vagyis a kereskedelmi életnek szükséges és nélkülözhetetlen faktora, éppen úgy, mint Holzer divat nagyáruháza.

Ezt a tényt nem mi, a pennának szerény forgatói, hanem a kérlelhetetlenül beszélő számok, a rideg statisztika állapítja meg. Ilyen statisztikát a közelmúltban a legnagyobb magyar fogyasztási szövetkezeti központ: a Hangya tett közé. És mi tartjuk olyan gentlemannak örgróf Pallavicini Edét, herceg Eszterházy Miklóst, gróf Károlyi Mihályt és egész seregét a magyar közélet szerepet vivő egyéneinek, akik a Hangya élén állnak, hogy mikor a statisztikát közzé tették, egyáltalán nem akartak hazudni s nem akarták félre vezetni a hiszékeny ujság olvasó közönséget.

Nos és ez a statisztika mit beszél!

Elmondja a többek között, hogy a Hangya kötelékébe az elmúlt esztendő végén 910 működő szövetkezet tartozott, 265 fiókkal. Vagyis a szövetkezeti boltok száma 1175. A szövetkezeti tagok száma majdnem 150 ezer, akik az üzletbe csekély negyedfél millió koronát fektettek be, más szóval a fogyasztási szövetkezetek alaptőkéje a múlt év végén ilyen értékű volt. A szövetkezeti boltban felhalmozott árukészlet értéke pedig a 7 millió koronát haladta meg. Ez világos bizonyítéka annak, hogy a szövetkezeti boltok portékája nem igen fér belé egy tarka zsebkendőbe. — Ha felemlítjük, a szövetkezeteknek 2 mil-

lió 150 ezer korona értékű tartalékalapját, 3 millió koronánál nagyobb egyéb értékeit, és eláruljuk azt a titkot, hogy szövetkezetek kis híján 35 millió korona értékű portékát tudtak a múlt év folyamán eladni, akkor világos, hogy a jó szövetkezetek száma mégis csak jóval több, mint a rosszaké.

Tessék erre a statisztikára válaszolni a fogyasztási szövetkezetek ellenségeinek, különösen, ha a statisztika azt is elárulja, hogy 910 fogyasztási szövetkezet 296,595 korona adót fizetett az állam kasszába. A közterhekből tehát a szövetkezetek nagyon is kiveszik a részüket.

Gyógynövények, droguák a kereskedelmi és iparkamarák jelentéseiben.

Irta: *Dr. Irk Károly* vegyész.

Talán egyetlen mezőgazdasági termék sem részese oly sokoldalú feldolgozásban termelésének kezdő stadiumaitól kezdve — az elfogyasztásra kész áru előállításáig, mint éppen a gyógynövények, droguák. A kultura által fejlesztett izlés s a létérti küzdelemben elgyengült animalis erő nem egy praeparatumát e növényekből s e növények különböző hatóanyagainak vegyületeiből állítja elő. A gyógyászat céljaira a szárított növény előbb nagy pharmako-chemiai gyárak feldolgozó terméin megy át, a honnan vagy levelesen és szárasan sortirozva, vagy porrá őrölve kerül — megfelelő csomagolásban — theák, tincturák, infusumok, decoctumok stb. készítésére gyógyszerárakba, vagy pedig — az egyes specialis célokra megfelelően, hatóanyagaikra nézve fellesznek dolgozva, s a kész hatóanyagok, vagy azoknak egyes származéka kerül csak ki a forgalomba.

A gyógynövények másik része, különösen az illatanyagokkal bírók, különösen a magasabb luxus által megkövetelt élvezeti és toilette-cikkek számát szaporítja s emeli azokra a magaslatokra, melyeken ma már a kultura által elkényeztetett izlés jár. Az e csoportba tartozó gyártmányok közül nevezetesebbek: a modern parfüm ipar számtalan illatszere, a különböző cukorka és bonbon-gyárak legkülönbözőbb ízű és illatu gyártmányai, a liquer-gyárak, — sokszor uralkodómod hosszú évekre visszatekintő

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Előnyösen teljesíti az abraktakarmányecikkek, mint finom- és durva buzakorpa, szárított moszlék és répaszelet, malátacsira, malomkonkoly, napraforgó- és repecolajpogácsa, melasse stb. beszerzését.

Saját érdekünkben kérjünk ajánlatot.

multtal bíró — mindennemű kiváncságnak megfelelő édesített italai, s végül a szappangyárak legrafináltabb uton összeállított toilette szappanai, emulsiói és pomádéi stb. stb.

E rövid összeállítás mutatja már — közelítőleg — azt az utat, melyet a droguak a termelőtől vagy gyűjtőtől a közvetítő kereskedelmen és ipari feldolgozáson át, a fogyasztóig megtesznek. Az ipar és kereskedelem munkája képezi tehát azt a közbeeső stadiumát a gyógynövények felhasználásának, s egyuttal piaci értéke kialakulásának, melyen a természet vagy gyűjtött növénynek át kell haladnia. A fenti chemiai iparágak s a mezőgazdasági termelési ág együttes fokozatos fejlődése az utolsó évek *külföldi* statisztikai adataival is fényesen bizonyítható. Sajnosan kellett hangsúlyoznom e helyen a külföldi szót, hisz hazai ez irányú gyárparunk is a külföldi mezőgazdasági termékekkel függött mind ez ideig össze, s csak az utolsó években kezd a bizalmatlanság jege megtörni, s kezd kapcsolódni ez irányú hazai termelésünkkel, mint ezt pl. a japán ipar stb. már igen rég megtette, hol csak Osaka táján az utolsó években 50 szappangyár alakult az állam segélyével, havi 15,000,000 drb. termeléssel, a melyek a piperszappan gyártásnál nagy fogyasztói az ország aetherikus olaj termelésének.

Ebből a látszógból igen fontosnak tartom hazai ipari jelentéseinket a gyógynövényekről s rövid összeállításban közlöm kereskedelmi és iparkamaráink jelentéseinek megfelelő helyeit 1906-tól 1910-ig kapcsolatban a gyógynövényt feldolgozó iparágak fejlődésével.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1907. évi jelentésében — tekintettel az ügy közgazdasági jelentőségére a földmívelésügyi miniszter elé 5 pontból álló javaslattal járul, melyek közül az első négy pont a hazai viszonyoknak megfelelően már a következő évben meg is valósul. E pontok közül legfontosabb — a termelés és népszerűsítése érdekében a 2 pont *»hogy a falusi tanítók és lelke-*

ssek államköltségen rendezendő 2 hetes tanfolyamokon ieljes kioktatást nyerjenek, akik otthonukban a népnek e kereseti ágban vezetői irányítói és tanácsadói lehetnének.

Az első ilyen kurzus már az 1908. évi nyár folyamán a földmívelésügyi miniszter segélyével dr. Páter Béla gazdasági akadémiai tanár vezetése mellett meg is indul. Melyet azután követett 1909-ben a második, 1910-ben pedig tekintettel a jelentkezők nagy számára a harmadik és negyedik. A jelentkezők a kolozsvári m. kir. gazdasági akadémián ingyen lakást kaptak s 32 kor segélyt.

Az első évi agitációnak már megvolt a megfelelő hatása. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara 1908. évi jelentése szerint: „A kiadott ismertetések és körlevelek százainak szemmel látható eredménye volt, mert mozgalmunk az által, hogy sikerült az értékesítést is szervezni, gyakorlati alapot nyert. Ennek következtében a gyógynövény kereskedés a tárgyalt évben (1908) észrevehetően fellendült. Csak Kolozsvár és közeli vidékeiről a vadontermő gyógynövényekből a helyi gazdasági akadémián egy helyi droguistánk által 16 ezer korona nyersáru lón beváltva.

Ez összeg sok szegény család nyomorát enyhítette és a szorgalmas gyűjtők csak azért sopánkodtak, hogy miért köszöntött be oly hamar a hideg ősz, amely megakasztotta munkásságukat. Örömmel tapasztalhattuk, hogy a nálunk még egészen új kereseti forrás fölkarolói körül már is volt több olyan család, amely a nyár után több száz korona keresetre tett szert.

Végül a jelentés ismerteti az I. kurzust, melyen vidéki papok, tanítók és kisgazdák vettek részt, valamint a gyógynövény szárítóját, melyet a gazdasági akadémia e célra rendezett be, s mely 8 nap alatt 100 kg. gyógynövényt szárít. Kívánatosnak tartja azonban »népies nyelven irt és ábrákkal felszerelt ismertető könyv szerkesztését« és a nép között »díjmentes kiosztását«.

Az 1909. év ezeknek a kívánságoknak is megfelel, mennyiben 1909-ben megjelenik dr. Páter Béla népszerűsítő illusztrált munkája: Milyen gyógynövényeket termeljen a kisgazda, a Köztelek Olcsó könyvtárában, s az Erdélyi Gazdasági Egylet Könyvkiadó-vállalatában 1906-ban megjelent: A gyógynövények termesztése című szintén magyarzó képekkel ellátott munka újra sajtó alá kerül, kiegészítésül az 1908 évben megjelent »Rövid utmutatás a vadontermő gyógyító növények gyűjtésére (az Erdélyi Gazd. Egylet kiadása című munkához.

Az 1909 ávi iparkamarai jelentés szerint a »gyógynövény kereskedés az 1909 évben láthatólag erős lendületet vett. A nép széles rétegében terjedt el már az az örömdetes tudat, hogy a mezőn talált dudvából pénzt szerezhet.

Örömdetes jelenség az is, hogy egyes vállalkozóbb uradalmak a gyógynövény termelését is megkísérelték, sőt kielégítő eredményt értek el, minek következtében az 1910 évben már nagyobb felületeken próbálkoznak a termeléssel.

Jóleső látvány délutánonként a helyi gazdasági akadémia magtára előtt nézni, amint 20—30 falusi ember jön a gyűjtött árukat beváltani.

Érdekes eredményként a jelentés e vidéken ez évben már a beváltáskor kapott összeget az előző évvel szemben 160 ezer koronára becsüli.

Ez évben a kolozsvári gazdasági akadémia gyógynövénytelepe 2 raktárral s a gyógynövények hatóanyagainak, valamint physiologiai viszonyainak, tanulmányozására egy chemiai laboratóriummal lett kiegészítve.

A jelentés ez évben újra felszólal e cikkek szállítási kedvezménye érdekében, ami különösen fontos abból a szempontból, hogy kedvezőtlen visszahatást eredményezhet a vasuti gócpontoktól távolabbi lakókra nézve, a gyógynövények I. oszt. áru címén való — nagy költségekkel járó — kezelése.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig.

Irta: Lécfalvi Sipos Kálmilló.

Minden jog fenntartásával.

IX.

E határozatot Kolozsvármegye közönsége a következő átirattal hozta tudomására az egyesületnek:

„K. Gy. 2338 sz. 1844. Tisztelt Egyesület! Midőn e folyó hónap 4-ről költ nagybecsű megtalálásuk jelen közgyűlésünkön felvétellett, lelkesedett öröm s forró hála érezte hevült kebleinkben azon buzgó hazánkfiai iránt, kik e korunk teendő halmozatából a Gazdasági Egyesület kis hazánkban létesíthetéséhez nyultak és elfogulatlan és szükkeblőség nélkül a tárgy mélyére tekintve átlátták ezen Ngys. Vármegye Rendei, hogy a kor szükcségei között a mezőgazdaságtan s attól elválhatatlan állattenyésztés előmozdításán nem csak egyes családok s egész közösségek, hanem országok általános jóléte alapszik s egy iparág sem biztosítja az emberiséget oly dus kereseti örömmel, mint a gazdaság okszerű szorgalma és józanabb felfogása, eszmecserek és példákali terjesztése, s mit erre teszünk, saját magunk jólétére tesszük.

E benső meggyőződésünktől ösztönözttelve az e tárgybeli szükcséges további felszólítások iránt nyomban intézkedik ezen ngys. Vármegye rendei a közelebről következő országgyűlési teendők közé sorozták azt is, hogy követeink e t. Egyesület eme nagyszerű céljait országos intézetté emelni hathatósan eszközöljék addig is, azoneléggé nem magasztalható intézetnek, mint szellemi, mint anyagi előmozdítása szükcségét szeméink előtt viselvén, egy buzgó hazafi felszólalása nyomán a cél elősegítésére tettleg is járulni édes kötelességünknek ismerjük azzal, hogy az egyesület által megrendelő vagy megrendelt gazdasági eszközök lehető biztos elhelyezhetésére ezen Ngys. Vármegyének Kolozsvár sz. kir. városa Belsőfarkas-utcajában levő alsó telkén egy drb. helyet ezennel szívesen készségeggel általadni ajánlanak oly végett, hogy arra t. Egyesület addig is, míg magának egy célarányosabb helyet szerezhet saját költségén, egy alkalmas szint építtethessen s ezt használhassa míg azon hely — a már régóta tervezetben álló és éppen oda kinézett megyei fogház felépítésére kívántatnék — s ezen őszinte ajánlásunk mellett szívesen óhajtuk, hogy a tisztelt Egylet magasztos célja, a korral, melyet élünk, s az ismeretek fejleményével előrehaladva, földmívelésünket és állattenyésztésünket kis Hazánk boldogsága eme alapfeltételét közaldást hozólag tökéletesítse s a nemzet igényeinek megfelelhessen, hogy a t. Egylet a nemzet előtt majdan dus eredményekkel felléphessen, s a

mi most a nehéz kezdetben egyesek áldozat cseppje, nemzeti közkincsé olvasztassék, s az egylet hazafi buzgó célja országos intézetté alakulhatását örömmel üdvözölhessük, tisztelettel lévén a tisztelt Egyesületnek Ngys. Kolozsvármegyei rendei közgyűléséből Kolozsvár március 30-án 1844. kész köteles atyafi szolgálói Matskássy Pál s. k.⁸⁰

Az egyesület 1844 évi május 2-ki választmányi ütésében tárgyalás alá vette Kolozsvármegye átiratát, a felajánlott telekért köszönetet mondanak, de mivel az egyesület anyagi ereje még nem engedi meg a színépítését, a felajánlott helyet nem használhatják.⁹⁰

E támogatás méltó volt Kolozsvármegyéhez. Erdély vezérvárosának, Kolozsvárnak támogatásáról alább, az aszupataki birtokvásárlásnál lesz szó.

Erdély főkormányzója Teleky József gróf értesíti az egyletet, hogy mielőtt választott volna az el- vagy elnem fogadás kérdésében, az alapszabályokat felküldte Ófelségéhez a megfelelő pártolással királyi megerősítés végett, miután a törvény szerint egyetlen egyesület sem möködhetik megfelelő megerősítés nélkül, most pedig, hogy Ó felsége az alapszabályokat megerősítette, a pártfogói tisztet elfogadja. Egyuttal arról is értesíti az egyletet, hogy a megerősítő kir. leirat (kelt 1844. máj.

⁸⁰ Eredetije az Erdélyi Gazdasági Egylet irattárában.

⁹⁰ Eredetije u. ott.

1908 évi jelentésében fontos és komoly figyelemreméltó pontot képez az a figyelmeztetés, mely a forgalom emelését célozza, tekintettel Oroszországnak már a búzánál is sajuosan észlelt, e térre is kiható versenyére, s mely nem kielégítő forgalom melletti magas árak mellett Oroszország javára billenti a mérleget.

A forgalom csökkenésének azonban ez évben nemcsak a gyenge termés volt az okozója, hanem a waggon hiány is. Nagymennyiségű áru hetekig feküdt a vasuti állomásokon, igen hiányos módon beraktározva s a szállításnak ez a késkedelmessége a külföldi vevőknek gyakori felszólamlásaira adott okot.

Mindeme körülmények következtében a gyógynövények kivitele az előző 1907-ik évhez képest, igen jelentékeny visszaesést mutat. Míg 1907-ben 19,823 mm-ra rugott ez a kivitel, 1908-ban már 17,119 mm-ra hanyatlott. A csökkenés — sajnos — főleg a vámkülföldi viszonylatokban állott be, amennyiben az Ausztriába szállított mennyiség ezuttal is 7.100 mm-val, körülbelül az előző évi méretek közt maradt, az apadás tehát az előbbieknél mutatkozik. A külön kimutatott boróka-bogyó kivitele rendkívül gyenge termése folytán az 1907-ik évi 10,007 mm-ról 2.100 mm-ra esett s annál többet kellett külföldről bekozni (1908-ban 4.651 mm-t, 1907-ben 2,359 mm-t.).

A budapesti kereskedelmi és iparkamara 1909. évi jelentésében, bár kedvezőbbek az adatok kielégítőnek még most sem mondhatók. Tekintettel arra a körülményre, hogy az utóbbi jelentésében a gyógynövények kereskedelmi árának — utolsó megállapodásai is közölve vannak, melyek sok tekintetben lehetnek a jövőre is irányadóak, e részt teljes bőségében közlöm:

»Az előző évekbéli kamarai jelentéseinkben vázolt kedvezőtlen körülmények nagyobbára most is fennállanak. A legkeresettebb cikkeket csak korlátozott mennyiségben és nem a megfelelő minőségben gyűjtötték. E miatt azok kivitele nem emelkedett, hanem inkább csök-

kent. Mindazonáltal több cikkben nagyobb termelés és omelkedő kivitel volt elérhető úgy, hogy Magyarország kivitele gyógynövényekben egészben véve az 1908-ik évhez képest 18,269 métermázsáról 20,500 métermázsára szaporodott, míg a behozatal 3,581 mm-ról 2,900 mm-ra csökkent. S minthogy az Ausztriába szállított mennyiség (kb. 7.100 mm.) az előző évit nem haladta felül, a kivitel növekedése vámkülföldi viszonylatokban állott be. Még megemlítjük, hogy a külön kimutatott boróka-bogyó kivitel e cikk jó terméseredménye és az élénk kereslet folytán 1908-hoz képesti szintén emelkedett, még pedig 2,290 mm-ról 9,400 mm-ra.

Az egyes cikkek forgalmáról és áráiról a következőkben számolunk be:

Flor. chamom. vulg. (székfűvirág). A tavaszi száraz időjárás következtében a székes földek kopáran maradtak, mert a növény gyökerei teljesen elszáradtak. Május végefelé igen gyenge termésre volt kilátásunk. Elővételek eddig alig ismert magas árak mellett kötöttek. Minőség szerint 200—300 korona volt az ára métermázsánként. Május utolsó napjaiban az országos nagy esőzések hatása alatt váratlanul igen nagy mennyiségben mutatkozott a virág, nem a voltaképeni szikes talajon, hanem a kiszáradt és parlagon maradt buzatáblákon. A szedés nagy erővel megindult, mert a májusban fizetett magas árak mellett a falvak népe a gyűjtéshez szorgalmasan hozzájárult. Egy-két hét leforgása alatt a szárítók mind megteltek és oly terméssel kellett számolnunk, amely az előző évit tulszárnyalta. Ennek következtében az árak 100—200 koronára hanyatlottak. Az üzlet a nagy áringadozások miatt igen nehezen indult. A külföldi vevők eleinte a magas árakat elfogadták, de a nagyobb méretű kínálat tartózkodóvá tette őket annyira, hogy a készletek egy része eladatlanul raktáron maradt.

Flor. tiliae (hársfavirág). Az időjárás nem volt kedvező e virág gyűjtése idejében; e miatt sok rossz minőségű áru került piacra. A külföld gyenge érdeklődése e cikk iránt az ala-

csony árakban jutott kifejezésre. Minőség szerint 60—90 koronát fizettek métermázsánként, a készletek nagy része eladatlanul maradt vissza.

Flor. papaveris rhoad. (pipacsvirág), flor. sambuci (bodza), flor. verbasci atr. (ökörjarkoró virág), gyűjtése és torgalom oly minimalis volt, hogy alig érdemes róla beszámolnunk.

Radix alcauae (pirositogróker). Ebből mintegy 500—600 mm. gyűjtetett; beváltási ára 30—32 korona között ingadozott, a legnagyobb részét kivitelre került.

Radix Belladonnae (nadragulyagyóker). A termelt mintegy 4—5000 mm. legnagyobb részt raktáron maradt, mert az amerikai vámhatóságok túlzott szigorúsággal járnak el az atropin-tartalom megállapításánál, s ezzel a magyar árukivitelét lehetetlenné teszik. Beváltási ára 70—80 kor. volt.

Radix inulae (örvénygyóker). Ebből néhány 100 mm. került forgalomba, 28—30 koronás árak mellett.

Radix gentianae (zilagyóker). Ezt nálunk csekély mennyiségben gyűjtik, Boszniából néhány 100 mm. került piacra 36 koronás árban.

Radix calami (kalmuszgyóker). Jelentéktelen mennyiségben gyűjtik s 28—30 korona volt ára mm-ként.

Radix saponaria (szappangyóker), nálunk már évek óta olyan kis mennyiségben lesz gyűjtve, hogy e cikkben való szükségletünket kénytelenek vagyunk külföldön fedezni. A siciiliai földrengések következtében Olaszországból gyenge termést és magasabb árakat jeleztek. Kisásziából 4—500 mm. impornáltatott 42 koronás árban. Vágott minőség 52 korona vágott és hámozott áru pedig 60 koronás áron került forgalomba.

Herba absinthii (ürömfű), bőséges terméséről adhatunk számotja felhozott mintegy 2,000 mm. 10—11 koronás áron kelt és pedig felerészben a hazai sóbányák szükségletét fedezte, másik fele exportra került igen élénk érdeklődés mellett. Az árak 16 koronáig emelkedtek.

21-én) május 24-én ment el 1836 udvari szám alatt a kir. kormányzékhez. A megerősítés, illetőleg az egyesület működése azonban bizonyos feltételhez van kötve. Ő felsége ugyanis elrendelte, hogy az egyesület pártfogója köteles az együletnek összes jegyzőkönyveit a kir. főkormányzéknek láttamozás illetőleg átnézés végett leadni. Az együletnek nyomtatványait és kiadványait illetőleg pedig a könyvvizsgálat szabályait a legszigorubbantartsa meg. Az együletnek netaláni alapszabály változtatásait mindig jelentse be Ő felségének.⁹¹ Az egyület pénztárába főkormányzó mint pártfogó 50 pfrtot fizetett be.

Az egyesület alapszabályai legfelsőbb megerősítésével tehát végleg megalakult s megkezdhetette működését. De hol kezdje? az volt most már a kérdés. A nehéz kérdést az 1844 évi március 7-én tartott választmányi ülés oldja meg, amely Mikes János gróf indítványára kimondja, hogy az *Erdélyi Gazdasági Egyesület* legközelebbi teendőinek megállapítására bizottságot küld ki. E bizottság tagjai lettek gróf Teleki Domokos elnöklete alatt: báró Bánffy Dániel, ifj. gróf Bethlen János, gróf Csáky György, báró Kemény Domokos és dr. Szöcs József. A felmerülő költségek fedezéséhez ifj. gróf Bethlen Pál, ifj. gróf Bethlen János és Zeyk Károly részvényeik árát a jegyző kezeihez azonnal lefizették.⁹²

E bizottság 1844 évi március 18-án tar-

totta ülését, melyen gróf Teleki Domokos elnökön kívül Dr. Szöcs József és Bodola Ferenc jegyző vettek részt, s a következő 2 pontba foglalta a bizottság a maga javaslatát:

1. A külföldön már jól bevált legjobb földmivelő eszközök behozatala. Ezen eszközök közül legfontosabb az eke és azért ajánlja egy Zugmeyer- (Benkő által javítva) féle eke és még egy flandriai eke vételét. Szükségesnek látja még a bizottság egy Valcourt-féle rézsutos borona vételét és egy drb. egy ló által húzandó szénagyűjtő gereblye beszerzését.

Célszerűnek találja a bizottság, hogy mindez eszközökkel próbákat is tartsanak, amely kísérletek részére dr. Szöcs felajánlotta telkét.

2. Az állattenyésztés emelésére az ország különböző helyein szarvasmarha kiállítások rendezését látja szükségesnek a bizottság, bár megjegyzi, hogy egyelőre csak egynek tartását itéli helyesnek, melynek helyéül Kolozsvár városát jelöli meg. A kiállítás idejéül pedig a lóvásár napját megelőző napot itéli helyesnek. Ajánlja továbbá, hogy három díjat tűzzön ki az egyület. Az első 30 pfrban, a második 20 és a 3-ik 10 pfrban legyen megállapítva. Szóllítsák fel továbbá a már híres tenyésztőket, hogyha nem akarnak versenyezni, azért szebb állataikból néhányat küldjenek el a kiállításra.⁹³

E bizottság javaslata fölött a választmány 1844 évi március 14-én tartott ülésében hatá-

rozott, miután jegyzővé — az ideiglenes Gyergyai helyébe — választották Bodola Károlyt 200 pfrt. évi fizetéssel. E választmányi ülés (elnökölt gróf Bethlen Pál, jelen volt 12 tag, jegyzett Gyergyai) a bizottság munkálata felett következőképp határozott:

Elismeri és magáévá teszi a bizottság álláspontját, mely szerint a földmivelés mostani módja sok erőpazarlással jár és célszerűtlen eszközökkel üzetik. Szükséges tehát ezeknek oly eszközökkel való pótlása, melyeket a külföldön és a testvérhaza (Magyarország) mintagazdaságai több év óta sikerrrel használnak. Szükséges tehát ezek behozatala, s hogy a nagyközönség jószágukról meggyőződjenek, szükséges velők próbákat tenni. Ezért a választmány elfogadja a bizottság javaslatát egy Zugmeyer-Benkő-féle eke hozatalára. Ugy szintén elfogadja a választmány a Valcourt-féle rézsutos borona és a szénagyűjtő lógereblye beszerzése iránti javaslatot is, ellenben a flandriai eke megvétele helyett egy gyeptörő beszerzését határozza el. Megbizzá ezenkívül Zeyk Károlyt, hogy az erdélyi viszonyok figyelembe vétele mellett egy legcélszerűbbnek elismert eket szerezzen be és ennek eszközölése céljából lépjen érintkezésbe Török János-sal az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* titkárával. A marhakiállításokra vonatkozó tervet a választmány változatlanul elfogadja.⁹⁴

⁹¹ Eredetije u. ott.

⁹² Eredetije u. ott.

⁹³ Eredetije u. ott.

(Folyt. köv.)

Herba altheae (tehértályva), 200—250 mm. gyűjtöttek, amely 24—26 koronás áron váltatott be.

Herba centauri (ezerfőfü), *Herba urticae* (csalánlevél) iránt a kereslet csökkent, mert a külföld a maga szükségletét más országokból olcsóbban fedezte.

Herba marubi alb. (pemetefü). A gyűjtött mintegy 100 mm. nem fedezte a szükségletet; nagyobb arányu gyűjtése kívánatos volna.

Beváltási ára 30 kor. volt mm. ként.

Herba malvae vulg. (aprómályva). Mintegy 50 mm. gyenge minőségű áru került piacra 24 korona áron.

Herba Belladonnae (nadrágulyalevél). A nagyobb arányu gyűjtést megnehezíti az a körülmény, hogy a nagyobb uradalmak nem hajlandók az erdőket bérbeadni, nehogy a munkások a vadállományt nyugalomban zavarják. Igen élénk kereslet mellett mintegy 2—300 mm. került kivitelre magas árak mellett. Beváltási ára 100—120 kor. volt prima minőségért.

Herba stramonii (maszlaglevél). Ebből körülbelül 4—500 mm-t gyűjtöttek, mely 36—40 kor. áron váltatott be.

Herba hyoscyami (beléndeklevél) termelését nálunk elhanyagolják, a szükséglet nagy részét Oroszország látja el. Beváltási árak 70—80 kor-t fizettek mm-ként. Nagyobb arányu gyűjtése kívánatos volna stb.

A felhozott pár példában hiányzanak azonban az iparilag nagyobb mértékben fogyasztásra kerülő növények adatai, mint pl. a menthák foeniculum, koriander stb. stb. melyek — sajnos — hazai fogyasztásra félig, vagy teljesen feldolgozott állapotban külföldről kerülnek hozzánk, amire vonatkozólag külföldi gyárak jelentéseiben kapunk igen érdekes adatokat. A statisztika ipari termékeknek számadata a szappan, likőr, parfüm, cukorka és bonbonok import terén pedig megmagyarázza a külföldi gyárak jelentéseinek az okát.

A fenti hazai iparágak az utolsó évek jelentései kapcsán — bár helyzetük a külföldi tőkével szemben meglehetősen kedvezőtlen — lassu fejlődésben vannak s ha a fejlődés nehézségein s a vele kapcsolatos bizalmatlanságom minden iránt, a mi hazai termékeink tulajdonképpen, e téren is nagyobb fejlődés várható.

Addig is nyitva áll gyógynövényeink előtt Franciaország, melynek behozatala:

1907 évben	20,595 q.	4.466,000 frank
1908	19,356 q.	4.285,000
1000	20,813 q.	4.580,000

volt gyógyfüvekben, gyógyhéjakban és más gyógygyümölcsökben, gyökerekben stb., circa 18,000,000 frank, a melynek ellátását megkönnyíti az a körülmény, hogy e gyógynövényekre

sem fogyasztási adó, sem vám vetve nincs. A külföldi exporteurök előtt a hazai termékek jó hírnévnek örvendenek s így utjuk kifelé is nyitva áll.

A helyzet kedvezően emelkedő irányu, feldolgozott praeparatumaink ugyé minőségére, mint mennyiségére nézve versenyképesek. Elsőrendű áruk produkálása mellett az irány állandósulni, a fenti iparágak fejlődésével kapcsolatban pedig gyorsan emelkedni fog. A statisztika s a kereskedelmi és iparkamarák utolsó évekbeni jelentései ezt bizonyítják.

Az orosz és turkesztáni lucernamag.

Már az ezidei rendkívül magas lucernamag árakból is biztosra vehetnők azt, hogy ideai lucernamag-termésünk nagyon silány lehetett, ha arról a kezünkben levő statisztikai adatok nem is világosítanak fel elég megbízhatóan.

A gazda a szükségletét fedezni fogja bármilyen áron s a közvetítő kereskedelem arról gondoskodni is fog a saját jól felfogott érdekében a lehető legnagyobb előnyére.

E helyen már meg kell említenem azt, hogy a tavalyi jó lucernamag-termésből néhány nagyobb tétel megmarad 2—3 nagykereskedő raktárában, ugynevezett biztos kézben. Ezen olcsó árakon beszerzett készletet tehát ezidén óriási nyereséggel lehetne elhelyezni s a tavalyi 120 koronás árak helyett 180 koronával értékesíteni. Igen ám, ha nem lenne a lucernamag világkereskedelmi cikk s a kereskedelem finom idegzeje már jó előre nem érezné meg, a hivatalos statisztikai adatok megszületése előtt, a termékek várható nagyságát s azok elhelyezésének lehetőségét. A föld kerekéségén mindenütt nem volt rossz termés, tehát az árak se fejlődhetek oly magasra a spekuláció következtében, mint jelenleg nálunk. Ezen jó vagy csak normális termésből eredő feleslegek elhelyeződni kívánkoznak, tehát utnak indulnak oda, ahol szükség van, vagy pedig olcsóbb árak vagy jobb minőségük következtében a versenyben sikeresen résztvehetnek.

Utra készül tehát ezidén az európai orosz és ázsiai orosz azaz szűkebb értelemben turkesztáni lucernamag.

A kereskedő azonban nem azért kereskedő, hogy a kínálózó jó üzletet egy idegen konkurrenctól, minden ellenállás nélkül, ki hagyná tenni a kezéből. Felveszi a harcot s védekezik addig s úgy a hogy tud. Így jelen esetben is. *Ki van adva a jelszó a turkesztáni és orosz lucerna a mi klimatikus viszonyainknak nem felel meg, termése silányabb stb. egyszerűen rossz.* A végcél könnyen kitalálható. Ezen kellemetlen idegen jövevényeknek lehetőleg a forgalomból való kiszorítása. Eszköze a gazda megijesztése. Aki pedig megijed az fizet s fizeti a mesterségesen felcsigázott abnormálisan magas 180 koronás lucernaárakat, melyek ha idejekorán elejét nem vesszük s a gazdát — az egyedüli fizetőt — kellően fel nem világosítjuk, a tavasszal a 200 koronát is meg fogja haladni.

Nézzük meg tehát milyen ez az orosz és turkesztáni lucerna.

Mindkettő habitusa teljesen megegyezik a miénkkel. Mindkettő a legszélsőségesebb kontinentális klíma alatt terem. Tagadhatatlanul szélsőségesebbek az orosz klimatikus viszonyok, mint hazánké s még fokozottabb mértékben az, az Aral-tó és Balkas-tó közt fekvő terület, melyet Turkesztán néven ismerünk. Mindkét helyen tehát a telek zordabbak, a fagyok erősebbek, a nyár pedig forróbb és szárazabb, mint mi nálunk. *Semmi kétség tehát, hogy az a növény, mely ily viszonyok közt nevedett, kell hogy legalább oly fagyálló és szárazságot könnyen elszenvedő legyen, mint a miénk.*

Vagy talán azt róják fel hibául a turkesztáni származású lucernamagnak, hogy itt-ott egy *Acroptilon Pieris* névre hallgató ártatlan gyommagot tartalmaz, s minthogy *ugy-látszik* hazai flóránk szép bokrétejében eddig még nem tudott elhelyezkedni, polgár jogot még nem nyert; tehát proscibáltatott!?

Viszont az orosz származású lucernamag hibájának tartják az esetleg benne előforduló *Hyoscyamus niger* magját talán azért, mert ez nálunk is az egész országban található s így nálunk is esetleg a lucernamag közé kerülhet!?

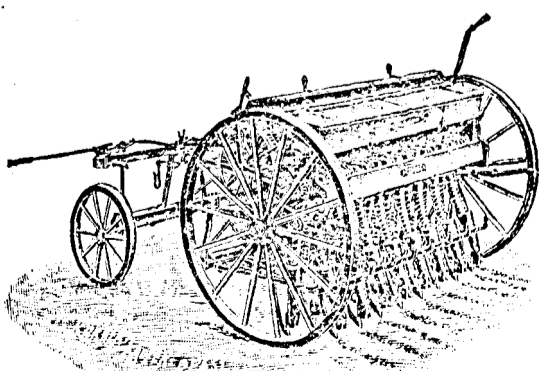
Valóban nem is olyan rossz. Ha a laikus vagy könnyen hívő gazdának mindegyiket külön-külön beadják, ugy mindegyik a pilula szerepét játszhatja; de így egymásután, az utóbbi (t. i. az orosz) már csak a kefe szerepét viheti s így már valószínűleg nehezen nyelik le.]

A turkesztáni lucernamaggal nem most találkozunk legelőszőr. Két vagy három évvel ezelőtt igyekezett piacunkat az olasz és francia származású lucernától elhódítani s megjelenésével nagy zajt is csapott. Megindultak szélteben a hivatalos és nem hivatalos termelési kísérletek, melyek hivatva lettek volna gyakorlati alapon kimutatni azt, hogy mennyivel jobb vagy rosszabb a turkesztáni a hazai lucernánknál. Ilyenmü összehasonlító kísérletek, ha azok szakszerű vezetés mellett pontosan végrehajthatnak, kell, hogy megnyugtatóbbak legyenek minden teoriánál. Nem úgy azonban jelen esetben.

Az ország különböző vidékeire egy és ugyanazon turkesztáni származású lucernamag-áruból küldetett egy bizonyos mennyiségű lucernamag, mely már nagyobb szabású kísérleteknek is szolgálhatott. A kísérletek megindultak s már az első évben hallatszott, hogy a turkesztáninak termése kisebb s általában nem oly üde, mint az összehasonlításul vetett magyar lucerna. Az okát nem adta senki, de az ítélet már elhangzott: a turkesztáni silányabb, mint a magyar, a gazdát erre figyelmeztetni kell.

Mindannak dacára, hogy én akkor e kísérletek egyikét sem láttam, szilárd meggyőződésem volt — tisztán teoretikus következtetések alapján — hogy itt valahol, a kísérletek beállításánál egy végzetes tévedés történt.

Az idén volt alkalmam legelőszőr egy több parcellán folytatott ilyenmü összehasonlító kísérletet ugyanezen turkesztáni áruból származó maggal megfigyelni. A kísérlet elrendezése azonban oly titokzatosan történt, hogy az ősz végéig sem tudtam, mely parcellákon

Szab., „Rekord II.” sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.

2024

Sorba vet — sorba trágyáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gőzesplőkészletek, benzínmotorok, resicai acélek, Kalmár-féle rostak és egyéb talajmivelő eszközök.

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

van a turkesztáni s melyeken a magyar lucerna. A vetések egyenlően keltek, egyenlően fejlődtek s álltak, semmi különbség, tehát nem erőltettem a dolgot; mert ugyis mindegy volt, hogy mely a magyar s mely a turkesztáni. Az utolsó kaszálás után azonban feltűnt nekem, hogy a parcellák felváltva zöldülnek és stagnálnak. Ekkor tudtam meg, hogy a zöldülők a magyar, a többi meg nem mozdulók a turkesztáni parcellák. Tordai György magvizsgáló állomási adjunktus szives közléséből tudtam meg azután, hogy ugyanezen magból eszközölt tavalyi termelési kísérletek más helyütt betegeknek látszanak s azon meggyőződését fejezte ki, hogy az egész turkesztáni vetést valami rozsdagomba bántja, épügy az általam megfigyelt ideit vetést is.

F. hó 22-én Tordai György ur szives engedelmével ásattam ki 4 turkesztáni lucerna tövet, mely mindegyikének apró levele gombafertőzést mutatott. Ezeket megvizsgálva, azon meglepő eredményre jutottam, hogy ezen gomba a Discomycetes rendjébe tartozó *Pseudopeziza Trifolii* (Bernth) forma *Medicaginis* (Lib.), tehát a legveszedelmesebb gombafajok egyike, melyhez fogható pusztítást még csak a *Sclerotinia Trifoliorum* Eriks. képes véghezvinni. Ezen mindenféle Papilionaceán, de különösen Észak-Amerikában a lóherén erősen pusztító parasitikus Discomycata, többnyire a levelek felső lapján jelentkezik, ahol tavasszal az élő *apothecium*-jairól könnyen felismerhető.

Tévedések elkerülése céljából fel kell említenem azt, hogy a *Pseudopeziza Trifolii* (Bernh.) és annak *Medicaginis* (Lib.) formája Cavarra szerint semmiben sem különbözik egymástól. mindannak dacára, hogy Saccardo ezen forma spóráit 8—9 mikromilliméter hosszúságúnak mondja, a tőalak spóráinak 10—14 mikromilliméternyi hosszával szemben.

Minthogy az egész parcellák s fertőzést élesen határolva mutatták, semmi kétséget sem szenvedhet az, hogy nem a földben, azaz a vetés után történt a fertőzés, hanem csakis a vetés előtt, tehát a vetőmagnak kellett már fertőzve lennie. Még ma is élénken emlékszem ezen vetőmag teljesen lénytelen homályos és beteges színére, s aki vele foglalkozott annál inkább kell, hogy emlékezetében legyen. Miért is felhívom e körülményre a kísérletezők figyelmét, ha netalán ezen vetőmagból maradt volna még néhány szem, ne mulasszák el azoknak ez irányban való megvirsgáltatását.

A rejtély tehát meg van oldva. A mag egy teljesen fertőzött lucerna tábláról Iett learatva, melynek fertőzése a hüvelykig is terjedt, vagy pedig a cséplés alatt a levelekről terjedt át. *Egy beteg versenyre kell az egészségessel.*

Ily beállítású kísérlet nem lehet helyes, tehát összehasonlító következtetésekre nem jogosíthat fel. A turkesztáni lucernáról vallott eddigi nézetemet nem döntötte meg.

Még az orosz lucernáról, mely ugyan már régi ismerősünk, kell néhány szóval megemlékezni.

Amint már az elején jeleztem, az orosz lucerna bátran állítható a magyar mellé, s mindannak dacára, hogy már régebben használjuk, panasza egyáltalán nem adott. Most, hogy a lucernamag árát oly magasra felverték, olcsóbb áraival, vagy egyedül tömegével is képes a jelenlegi horribilis árakat leszorítani, tehát a tavalyi készlettel bíró kereskedőre nézve most az egyszer nagyon is alkalmas.

Ki kell tehát a forgalomból a lehetőségig szorítani. Rész híret kelteni most már kissé nehéz, mert már sokan ismerik e lucernát de Oroszországot is. Ezért azonban a kereskedő nem akad meg, azért van rotációs esze, hogy gyorsan működjön. Kitalálta, hogy az orosz magban nagy mennyiségben van a *Hyoscyamus niger* magja, mely esetleg káros lehetne.

Hát megnyugtathatom a gazdát, hogy először az összevont importált vetőmagvak, különösen pedig a lucernamag áruk oly kitűnően tisztítottak, hogy e tekintetben hazai tisztítású áruink alig vetekedhetnek ezekkel. Másodszer pedig, ha ezen nehezen csirázó *Hyoscyamus* mag valakinek az áruban nem tetszik, nagyon könnyen eltávolíthatja a szelelőrostával. Ha pedig még ezt a fáradságot se veszi magának az se baj, mert a gazdának ez teljesen mindegy. Ha az első kaszálásnál nem pusztul ki teljesen, az a néhány szál mely egy táblán előfordulhat könnyen kicsupálható kézzel nem kerül ugyszólván semmibe. Ezen növény különben is nem marad meg a lucerna közt, hanem kivonul a mesgyékre, árokpartokra, ahol békességesen termésbe mehet s magot érlelhet. Ezért nem is értem sehogyssem, hogy kerülhettek a lucernamagba *tömegesen*. Mert ha a magnak hagyott lucerna kaszálásakor a mesgyéket és árokpartokat is hozzá kaszálják valamely gazdaságilag végtelenül elmaradott helyen, akkor is legfeljebb néhány szemről lehetne szó.

Különben is a *Hyoscyamus* mag jelenléte a lucerna vetőmagban teljesen ártatlan s minden legkisebb aggodalom nélkül elvethető.

Ha a dél francia vagy olasz származású, tehát enyhébb klímához szokott, kényesebb lucernát írják a fekete táblára, ezt növénytermelési szempontból megérteném, de a turkesztáni és orosz származású lucernamag üldözését nem.

Schmidt Oszkár.

A tengeri nemesítése.

Gáspár József.

IV.

A szomszédos tengeri vetések, melyeket a dér a kikelés előtt a földben talált, a meleg napok beálltával kikeltek s olyan szép fejlődésnek indultak, hogy a dér miatt vissza maradt korai vetéseket, már-már tulszárnyalni látszottak, mintegy tanúság képpen állván arra, hogy a korai vetés kockázatos és a tengerinél a megkésített vetés, a termés sikerére nagyobb biztosítékot nyújt. A kései vetéseknek ez a látszólagos előtérbe nyomulása azonban csak addig tartott, míg a korai vetés lelökte magáról az elszáradt részeket, azután olyan gyors fejlődésbe indult, hogy azt a 2—3 hetet, mellyel a késeiket vetésében megelőzte, a fejlődés egész során felismerni lehetett. Az érése pedig majdnem annyival előzte meg a kései vetéseket, amennyivel előbb történt a vetése. A tengerinek a dérral szemben tanúsított magatartása a korai vetés előnyét és azt bizonyította, hogy a magyar tengeri hazánk klímájához már annyira alkalmazkodott, hogy a korai vetése, a hideg miatt, kockázattal nem jár.

A tengeri között, mint köztes növény — mellék termék — termeltetett: paszuly és takarmánytök. Jó termés idején a paszulyból: 15—2q., a tökből: 100—150 q. termés méretett be. Sem a paszuly, sem a tök, jól

egy évben sem fizetett, minek oka a klíma száraz jellegében és a talaj minőségében keresendő.

Az első pár évben, a régi szokásnak engedve, a kender (magtermelésre) is felvettem a melléktermékek közé, ezzel azonban hamar felkellett hagynom, mivel erős beárnyékolása által feltűnően befolyásolta a tengeri terméshozamát. Közbe játszott, erre különben az is, hogy a részes munkásokkal nem tudtam megértetni a him virágu — szerintük virágos — kender jelentőségét: ősi szokásuk szerint mindig korábban vágják ki, mint kellett volna, mivel ez szerintük haszontalan, csak a helyet foglalja és árnyékol; e miatt a termékenyülés mindig hiányosan történt, minek következtése képpen a magnak majdnem fele üres, bél nélküli maradt, úgy, hogy a piacon a jó minőségű magnak csak fele árában lehetett értékesíteni.

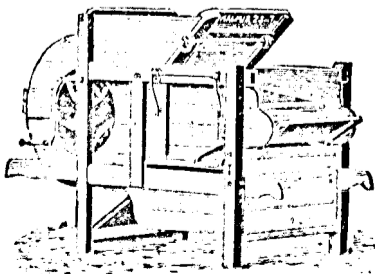
A vetőgép után járattam mindig a tövisboronát, a rónázás és az esetleg künmaradott magvak alátakarása végett, a tövisborona után pedig a sima fahenger következett, mellyel teljesen kimerítettett a vetéssel járó talajmivelési munka.

Ápolás.

A tengeri ápolása a nemesítés egész ideje alatt, csupán azokra a munkákra szorított, melyek Algyógy vidékén, már régóta szokásban voltak, tehát a kapálás, töltögetés, fartyazák s kivételesen a meddő szálak kigyomlálása, eltávolítása, mely munkálatok mindannyiszor kézzel végeztettek. A sormivelők jöllehet erre egy a talaj, mint annak mivélése minden feltételt megadott, s a részes munkásoknak egy a lókapa, mint a töltögető, a szükséges lóerővel, teljesen díjtalanul engedtetett át, mind azonáltal egy évben sem vétettek igénybe, azért az egy-két szál tengeriért, melyet a ló munkaközben kitaposott, képesek voltak a sormivelőt félretenni s az egész munkát kézi erővel végezni el. Akadályul szolgált egyéb iránt a részes munkások részéről a sormivelők alkalmazásának az a körülmény is, hogy az egész tengeri-vetés alatt álló táblák 1000—1000 öles parcellákra osztattak be, s minden egyes parcellát más-más munkás vállalt fel, mely miatt a két táblán összesen 64 részes munkásnak egyidőben munkába állítása, úgy, hogy az egyik a másikra várakozzék — keresztülvihető nem volt: sem várakozni, sem hgyik a másikkal megegyezni nem tudtak.

A házikelés alatt álló kisebb tengeri vetéseken a lókapa és töltögető igen jó munkát végezett, melyek után felére szállott a kézi erő szükséglet. A fészekvetés után pedig, amidőn t. i. keresztbe lehetett járítani a sormivelőket úgy, hogy minden növény négy oldalról kapott kapálást és töltögetést, a lókapa után 1—2 ember, a töltögető után pedig 2—3 ember elég volt az utánigazítási munkálatokra.

Az első kapálást, mely elhatározó a tengeri termésére, mindig szorgalmaztam, hogy azt, mihelyt a magvak teljesen kikeltek s az új növény jól fejlődésbe indult, azonnal ejtsék meg. A nemesítés első éveiben nem kis dolgot adott, a régi szokásokhoz esőkönyösen ragaszkodó részes munkásokkal, ennek keresztülvitele: minden ürügyet felhasználtak arra, hogy huzzák-halasszák a munkát, megtörtént az is, hogy a hanyagabbja csak akkor fogott a kapáláshoz, amikor már a gyomok tulfejlődése miatt a tengeri palánták sárgulni

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és logósabb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termék tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképvisele

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

kezdettek. A későbbi években azonban, különösen pedig azután, hogy az első kapálást későn kapott parellák termését, előtük, összehasonlíthattam azokéval, kik a munkát utasítás szerint korán végezték-e el: belátták a sietés hasznát s csak a hanyagabb munkások szorultak nogatásra.

Hazánk gyenge termésátalaga, tapasztalataim után állithatom, a legnagyobb részben az elkésett — nem a maga idejében végezett — kapálásból ered: hányszor láthatunk olyan vetéseket, melyek csak akkor kerülnek kapa alá, amikor a palánták az erős beárnyékolás miatt már egytől-egyig megsárgultak. Különösen megbosszulja magát, az első kapálás halogatása esős időben, amidőn a munkás kéz hiányához újabb-újabb akadályokat gördítenek. A későn kapált és megsárgult tengeri vetés, a legjobb erőben levő talajon s a kapálás után várható legkedvezőbb időjárás mellett is, a remélhető termésnek egy negyed, nem ritkán egyharmad részét elveszíti, mely hogy mekkora értéket képvisel, hazánk tengerivel bevetett négy millió kat. holdat meghaladó területén — e két adat elég kommentárt nyújt.

Az első kapálás előtt, nem lévén a talaj cserepedő természetű, a fogasolást egy évben sem kellett alkalmaznom.

A második kapálás sürgőssége már koránt sem olyan elhatározó, mint az első, a tengeri kinőtt a beárnyékolás alól — az elsárgulásnak kiteve nincsen. A virágzás előtt azonban igyekeztem mindig elvégeztenni ezt a munkát és pedig azért, mivel a virágzás utáni kapálás zavarja a termékenyülést és a nagyra fejlődött növények között, a kapálás és a járás-keelés közben sok levél megsérül, letöredezik. Ezt a munkát a részes munkások sürgetés bevétele nélkül mindannyiszor szorgalmasan végezték el, mert a szép fejlődésbe indult vetésnek, a kialakult várható termés képe, kitűnő ösztönzésül szolgált a szorgalom felkeltésére, sőt még inkább mérsékelnem kellett egy-egy igen szorgalmas munkást, hogy várjon egy pár napot a kapálással, míg a növény a töltögetéshez jól megerősödik.

Arra azonban figyelmeztetnem kellett a munkásokat, hogy a leveleket ne tördeljék le, mivel ezen a vidéken az a rossz szokás kapott lábra, hogy a második kapálás alkalmával, közvetlen a töltögetés előtt, az alsó leveleket szántsándékkal leszaggatták, hogy szerintük, a növény a csöképítéshez több erőt adjon, meg, hogy a levelek ne vonjanak el a csőtől a táplálékot.

A töltögetést, mely sohasem maradt el, egyidejűleg illetve egyszerre végeztetem a második kapálással. A töltögetés ezen a vidéken ki nem irtható szokássá lett, melyen tágitani, annyivai is inkább, mivel magam is beláttam annak nélkülözhetlenségét — megsem kíséreltem. A Maros nyílt völgye, mely a nemesiszterintől szolgált, erős szelek és viharoknak van kiteve, melyek gyakran oly erővel törnek ki, hogy a legjobb töltögetés mellett is, a földig hajtják meg a termést, mely a legtöbbször felegyenesedik ugyan, de volt olyan év is, melyben emlékeztetve a pisai toronyra, a törésig megtartották ferde állásukat. Ha pedig egy olyan romboló vihar a töltögetés előtt találta a tengerit, a szó szoros értelmében a földre fektetett minden egyes szálát úgy, hogy kézzel kellett egyenként felcsemelni s a most már sürgőssé vált töltögetéssel biztosítani az egyenes állását.

(Folyt. köv.)

IRODALMI SZEMLE.

Az O. M. G. E. évkönyve. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ most küldötte szét december hónap 11-ikén délelőtt 10 óraker tartandó közgyűlésre szóló meghívóját az egyesület működéséről beszámoló évkönyvvel együtt. A közel 400 lapra terjedő testes kötet az egyesület működéséről szóló beszámolón kívül az O. M. G. E. mintegy ötezer tagjának névsorát,

az anyagi ügyekre vonatkozó kimutatásokat és előirányzatokat, az egyesület beléletére vonatkozó adatokat tartalmazza. A beszámoló első sorban ismerteti az agrárprogramot külön fejtegetve annak a választási jog reformja és a Balkán-szerződésekre vonatkozó pontjait, felsorolja az egyesületnek a közúti javaslattal és az osztrák tarifareformmal szemben, a cigány kérdésben az osztrák állatértékesítő központ ügyében, a szárazság elleni védekezés és az úgynevezett dry-farming meghonosítása tárgyában, az abrak-takarmányok kivitelének korlátozása érdekében, a cukorrépa- és dohánytermesztés fellendítésére szükséges intézkedések, a gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügye a cselédségélpénztár reformja, az alkohollelles mozgalom és az egy-kekérdésében elfoglalt álláspontját, végül beszámol az egyesület kebelében működő ipari, kereskedelmi és üzemi szakosztály sokoldalú tevékenységéről, a „Köztelek“ egyesületi közlöny fejlődéséről, a Köztelek és vidéken tartott gazdasági előadásokról, az O. M. G. E. ujonnan 40.000 példányban megindított néplapjáról, a „Magyar földmivésről“ és a szépen sikerült dán- és svéd tanulmányutáról. A mezőhegyesi talajmivelő gépverseny eredményeinek ismertetése, az országos tenyészállatvásárlásról, a luxúsvásárlásokról, a gyapjuaukciókról és műtrágyázási kísérletekről szóló beszámolók, majd az egyesületi életben előfordult nevezetesebb események rövid összefoglaló ismertetése, végül pedig az egyesület irodai tevékenységére és postaforgalmára, valamint a tagmozgalomra vonatkozó adatok találhatók meg a nagy gondalal összeállított beszámolóban, amelyet az egyesület tisztikára szerkesztett. Az egyesület ügyforgalma 1909. július 1-től 1910. június. 30-ig 88.327 darab volt. Az évkönyvet a tagok tagsági illetmény fejében kapják. Mások 6 koronáért rendelkezhetik meg.

Magyarország növényföldrajza címen jelent meg az imént dr. *Rapács* Rajmund kiváló floristánk szakavatott tollából egy oly munka I. kötete, melynek rendkívül tömör s amellel könnyed stílusa lehetővé tette azt, hogy rövid 80 oldalon felölelje mindazt, ami Magyarország földje, klímája, flórájának fejlődése, flóraelemei, azok csoportosítása és megoszlásáról florisztikai szempontból fontos. Mint-hogy mindeddig teljes Magyarországot felölelő ilyenmű munka még nem jelent meg, ezen munkát nemcsak tartalmánál fogva, de különösen mint hézagpótló művet a könyvpiacunkon való megjelenése alkalmából szívesen üdvözöljük. *Schmidt*

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A burgonyatermelés javítása és a termés fokozása, valamint az utóbbi évek során föllépett károsítók és betegségek ellen irányuló védekezés újabb és újabb eljárások és módszerfelfedezésére és kipróbálására ösztönzik a gazdákat.** Erre nézve most egy újabb Franciaországban kipróbált érdekes újításról veszünk hírt, a mely újabb eljárás a kísérletek során azzal a meglepő tanulsággal szolgált, mely szerint *igy eljárva a fészkekben nemcsak több és jobb gumó terem hanem ily a külön felé kryptogamikus betegségek ellen is jobban megvanak védve a gumók.* Az új mivélési fogás abból áll, hogy június második vagy július első felében, szóval akkor, mikor a szár már teljesen kifejlődött, a lombzatot lehajtják és azt annyira behányják földdel, hogy csak éppen a hegye lássék ki. Ez pedig azért jó — ily mondják a kísérleteket tevők — mert ha a szárok le vannak hajtva, a növénynek inkább a gumók, mint a szárok és a lombtelé áramlanak és így a gumók több táperőhöz jutva, jobban kifejlődnek. Ez az eljárás egyébként a hagymatermelők körében már nálunk is régóta divatos, a melynek szarát tud, valemőleg szintén letapossák csak azért, hogy

ne a szár nőjön, hanem a hagyma nagyobbodjék. A gombabetegségek ellen pedig azért tartják jónak a szárok lehajtását és beföldelését, mert az egyenesen álló szákról a gombasírakat az eső könnyeben hajtja le a gumókra.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Szőlőfelújítási kölcsönök. A filoxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló 1896: V. törvénycikk 19. §-a értelmében a törvény rendelkezései csak azokra a kölcsönökre terjednek ki, amelyek 1910 évi december hónap 31-ig vétetnek fel. A földmivélésügyi m. kir. miniszter ennél fogva utasította a szőlészeti és borászati felügyelőségeket, hogy erről a szőlőbirtokosokat kellőképpen tájékoztassák és a kölcsön kérvényeket 1910. évi december hónap 10-ig saját részükéről elintéztve terjesszék be az agrárbankhoz, hogy azokat az év hátralevő részében a szőlőfelújítási kölcsön-ügyek elintézésére szervezett bizottság még tárgyalhassa s a kölcsön még ebben az évben felvehető legyen.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A Magyar Gazdaszövetség kérvénye a képviselőházhoz.** Darányi Ignác volt földmivélésügyi miniszter azon alkalmából, hogy a pénzügyi bizottság megkezdte a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalását, nov. 29-én nyújtotta be a képviselőházba a Magyar Gazdaszövetség kérvényét a szerb élőállat és tengerentuli husbehozatal ellen. A felirat abból kiindulva, hogy a szerb határ megnyitására és az argentinai hus behozatalára irányuló s osztrák ipari és kereskedő körökből eredő agitációnak tisztán a mezőgazdasági vámvédelem a célja, kimutatja adatokkal, hogy husinségről s olyan husdrágaságról, amely a termelők akaratától függne nem lehet szó. Vácolja a külföldi viszonyokat, amelyek arra vallanak, hogy az élelmiszerek ára mindenütt emelkedett. Tendenciózus ráfogás az is, hogy a husárak sohasem értek volna olyan magaságot, mint ma, amit eléggé megcáfolnak a fővárosi statisztikai havi füzetek. Nagyon természetes, hogy a terményeket a gazdának drágábban kell adni, mert az ipari drágulás következtében a termelő eszközök is jelentékenyen drágábbak lettek. A husárak különben is ritkán fejlődnek párhuzamosan az állatárakkal, s a husdrágaság főokát a közvetítés tultengésében és a városi vásártügyi viszonyokban az illetékek és jutalékok sokféleségében és magasságában kell keresni. Ha a főváros nem a gazdaközönség ellen akarna agitálni hanem komolyan törekedn a drágaság enyhítésére, megtalálná ennek módját egyrészt a vásártügyi viszonyok rendezésében, a vágóhídi a zásárcsarnoki illetékek törlésében, illetőleg mérsékelésében, a környék termelésének a főváros viszonyaihoz mért irányításával, a fogyasztó közönségnek a termelőhöz való közelebb juttatásával, továbbá az ipartörvény 53 szakasza alapján a husárak maximumának hatósági szabályzásával. Vácolva azon évek szomorú tapasztalait, amikor a balkán államokból élőállatot lehetett behozni s mikor a balkánról behércoolt állatbetegségek, amelyek szerbiában, Romániában ma is uralkodnak, oly nyomasztóan sújtották állattenyésztünket, arra kéri a felirat a képviselőházat, hogy utasítsa a kormányt, miszerint a mezőgazdaság vámvédelmének fenntartásához ragaszkodjék a szerbiai élőállatbehozatalának és argentinai husbehozatalnak állja útját, az állattenyésztés fejlődését veszélyeztető állatbetegségek ellen a legszélesebbkörű intézkedéseket tegye meg, s az állattenyésztés fejlesztése végett, mint amely legalkalmasabb s legbiztosabb mód a husdrágaság enyhítésére, már a jövő 1911 évi költségvetésben vegyen fel nagyobb összeget a képviselőház azon határozata értelmében, amely szerint az osztrák állattenyész-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szak-szerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédlo és futó-szőnyeg, gyapju és csipkefüg-gönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

tés 54 millió koronás állami segítésének megfelelően a magyar állattenyésztést, állatértékesítést és mezőgazdaságot szolgáló egyéb intézmények is támogatandók. A felirat záradékában hivatkozik arra, hogy ha az osztrák forrásból kiindult törekvések, melyek a magyar mezőgazdaság vámvédelmének csökkentésére irányulnak, csak részben is célt érnek, s kiderül, hogy a vámközösség csak papiroson ismeri el Magyarországot érdekeit, akkor a vámközösség eszméjétől az egész gazdaközösség elfordul, s nem lesz hatalom, mely annak megszüntetésére irányuló követelését el tudja némitani.

— **Allatdijazások a Székelyföldön.** A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszter segítségével a minap Csikapolcán és Csikjenőfalván állatdijazásokat tartott, melyeken 91 kiállító 88 drb szarvasmarhát és 97 drb. sertést állított elő. A Háromszékvármegyei Gazdasági Egyesület illyefalvi állatdijazása szépen sikerült. Összesen 24 díjat osztott ki. Ebből tizenkettőt Kőkösi tenyésztő vitt el.

— **Borvásár Zilahon.** Szilagyvármegyei Gazdasági Egyesület az érdeklődő borkereskedők tudomására hozza, hogy 1911. évi január hó 11. és 12-én, délelőtt 9 órától este 6-ig Zilahon, a Tigris-szállóban borvásárt rendez. Eladásra eddig 5300 hektoliter bor van bejelentve. Ujborok 38—44 fillér, óborok 56—90 fillér áron. A vásár alkalmával az eladásra bejelentett összes borokból minták lesznek kiállítva megtekintés és megízlelés végett. A vételár a Szilagyvármegyei Gazdasági Egylet pénztárába fizetendő be, ahonnan az eladónak, ha egyesületi tag hektoliterenként 20 fillér, ha nem egyesületi tag 40 fillér levonása után ki fog fizettetni. A vásárlók közvetítési díjat nem fizetnek a vásárolt áru után.

— **A tojáskereskedelem központosítása.** A Baromfitenyésztők orsz. egyesületének közgazdasági bizottsága a tojáskereskedelem központosítása és tojástőzsde szervezése érdekében elhatározta, hogy a fővárosnak 1910-ben e tárgyban tartott értekezletén már elfogadott, de még ezideig meg nem valósított tervezete alapján a tojástőzsde szervezési munkálatait megindítja, s a tél folyamán az összes érdekeltek bevonásával anketót rendez.

— **Szarvasmarhadijazás.** szép időben tartották meg Kovásznán a ló és szarvasmarhakiállításával kapcsolatos állatdijazást. A díjazáson megjelent Szentkereszt Béla báró főispán is s díjakban mintegy 400 koronát osztottak ki. Az anyag általában jó minőségű volt.

— **Vadnak törrel való elfogása.** Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mon-dotta ki a közigazgatási bíróság, hogy a vadnak törrel való elfogása nem vadászati adójövedéki kihágás.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszá-vazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

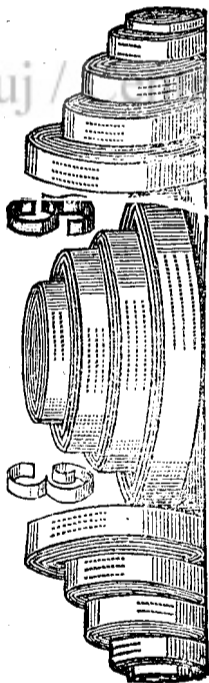
A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Gmeiner & Co. gépsziigyar Brassó.

Ajánl saját gyártmányu:

Elsőrendű szimpla és dup-la színbőrgépsziyat 600 mm. szélességig.

Többféle vraró és kötő-sziyat legjobbminőségben.

Elsőrendű gépsziybőröket javításokhoz minden vastag ságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és henger-olajokat, gőzgépek és mo-torok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

Nős kertészt

keresek, aki a kertészet minden ágában jártas. Levelek alábbi címre küldendők. — Ugyanitt 4000 m. l.-ma minőségű réti széna eladó.

N. Naláczy Géjza,

Puj. Hunyadmegye.

2498

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősetátér. Főtér 9.

1729

Sárospatak,
Kossuth Lajos-u. 70.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkeresztete

tájkeresztész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII, Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviseleség

Kolozsvártt:

SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő

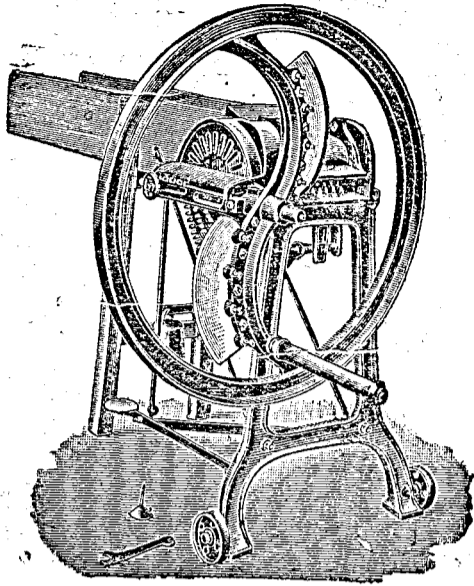
2091

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2015

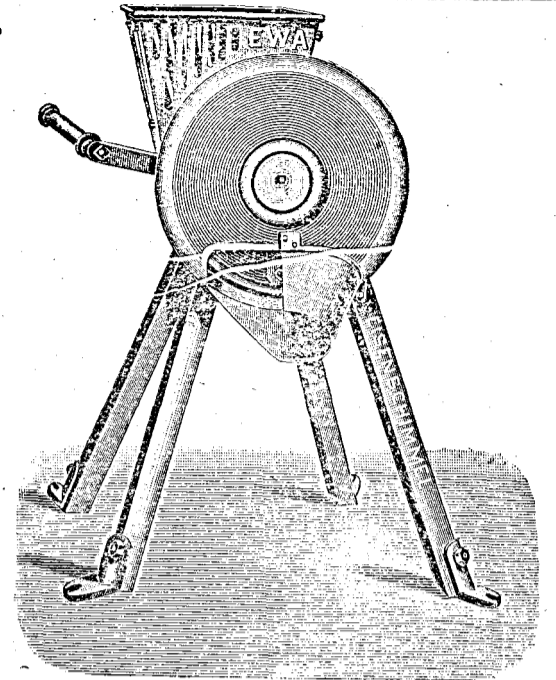
Takarmány

kikészítőgépek,
szeceksavágók,
répavágók,
darálógépek,
füllesztők,
morzsológépek,

valamint **teljes takarmánykamrák.**

Az elismert legjobb anyagból
= és kitűnő szerkezettel, =

olesó árak és kedvező feltételek mellett

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve!!!

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz cégnél.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68-ik szám.

ERDELYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccs szekrényeket. (Safe Deposits.)

2017

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

OBERDING ANTAL

vizvezeték és csatornázási vállalata

Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)

Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, closetteket, mosdó-asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vízvezetéseket szivattyu állomással vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden je szakmába vágó javításokat pontosan és a legjutányosabban.

2436

Állást keres.

Több évi gyakorlattal író, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, kis családú ispán.

Vadászati vagy erdőszeti állást is elfogad.

Címe:

Ladányi Sándor, Marosujvár Sótelep 3. 2513

Állást keres.

Gazdasági taniutéleti és felsőbb szőlő- és borkereskedési tanfolyami oklevéllel bíró (23 éves ref. vallásu) fiatalember.

Címe a kiadóhivatalban.

2512

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,

Budapest, IV. Molnár-utca 11.

2016

VEGYEN! KONVERZIONÁLIS JELZÁLOG-SORSJEGYET!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyeremény húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyeremény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb nyereménye:

egy millió korona.

Húzasok: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona
vagy letétre 20 K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra.

A nyeremények azonnal a vevőt illetik.

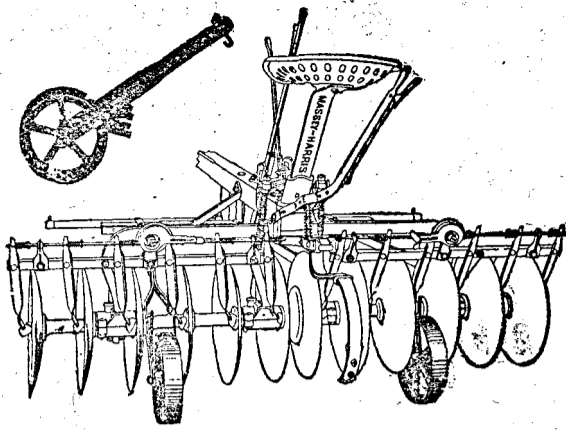
2004

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaságnál.

Mátyás király-tér 7. szám alatt.

Massey-Harris Co. R. T. Fűkaszáló, aratógép és földmívelő eszközök gyára.

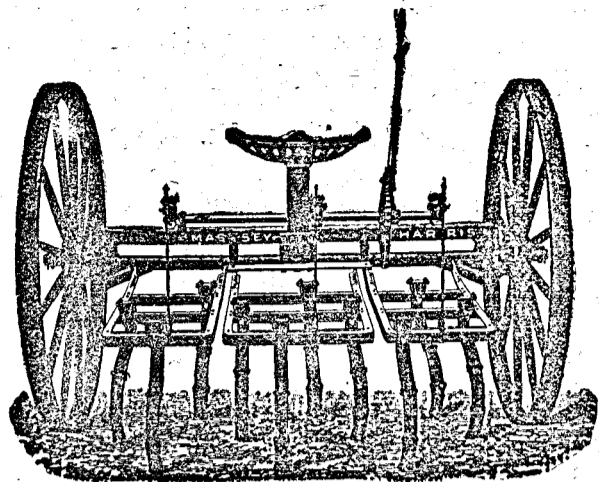

Tárczás-borona.

Toronto
Észak Amerika.

A világ legjobb gyártmányai.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld a
Massey-Harris Co. részvénytársaság

Cultivátor.

BUDAPEST, Alkotmány-utca 23. sz.

2379

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi gyógyszer különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITKE LŐRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pipere és illatszer üzlete Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítendő igen jó LIKÖRÖK és RUMOK előállítására kitűnő FRANCIA AROMAKAT hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok.

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Rózsza
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő
			Maraschjónó	Pfefferüma	Szilvorium
					Törköly
					Vanília

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Yes amerikai porcelán puder 5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Értesítés!

F. év december 9-én délelőtt 10 órakor, a cs. és k. 12. hadbizottságnál Nagyszebenben, kereskedelmi szokás szerint a nagyszebeni cs. és k. élelmezési raktár szükségletére 4980 q. és a kolozsvári cs. és k. élelmezési raktár szükségletére pedig 2080 q. rozs vásároltatik be.

2514

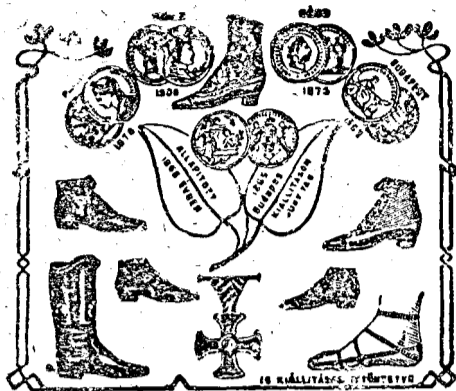
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu
olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, SZEPTEK konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-uttal az elhanyagolt telekkönyvi bírtok és teherállapó-t, kagyors és költséget kimelő eljárással.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolándó
4 1/2 % -ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.
A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-fizettetnek 2018
A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak hirdokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiuck adás-vételi ügyleteit.
Telefon: 859. sz.
Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENO Kolozsvár, Ferenc József-ut 7.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült **FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy hasznáit, a lábra találó cipő beküldésével a egjo bb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatotnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálóok, őrlőmalmok, egyetemes acél-akék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál jobb és olcsóbb mint a raffia. **ZSÁK és PONYVA**

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **Fischer-féle**

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

Pontos, szolid kiszolgálás.
Ponyvakölcsönző Intézet.
Tessék ajánlatot kérni!
2260

Kwizda-féle Korneuburgi marhapor,
Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.
1 doboz ára K 1.40
1/2 » » » » » - 70

Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint feheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle sertéspar.
Diétikus szer a hizlalás elősegítésére.
Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.
Erősítő takarmány,
lovak és szarvasmarhák számára,
1 doboz à 5 étadag K -60, 1 láda à 50 étadag K 6.-

Kwizda-féle kutyapilulák
Zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.
1 doboz ára K 2.-

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza
BUDAPEST, VI. Király-utca 12. és Andrassy-út 26. szám.

2450 II.

Kwida-féle Restitutions-fluid
mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.
Az udvari istállókban és versenystállókban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyulladásoknál s ib. Trainingbea nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

Mc Cormick

„International“ egyetemes darálógépe

a legjobb csővestengeri darálógép, a mellett mindennemű szemes takarmány darálására kitűnően megfelel.

Munkaképessége csekély erőszükséglet mellett igen nagy.

Szabadalmazott ki- és berakókészüléke folytán a darálótárcsák tartóssága sokkal nagyobb, mint bármely más gyártmányú darálógépe.

Mc Cormick Harvesting Machine Company
Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. sz.

I. H. C. Benzinmotorok

2-25 eff. lóerővel stabil felállításra, lokomobilok és magánjáró benzinlokomobilok mint takarmánykészítő, vízszivattyuzó és oséplőmotorok rohamosan terjednek, mert üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az eredeti I. H. C. Benzinmotor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátíthatja.

Teljes modern takarmánykamra berendezéseket a legjutányosabban árban szállítunk és azokat díjmentesen tervezzük.

INTERNATIONAL FEED GRINDER

Mc Cormick

„Bumper Type“ tárcsásboronák

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

A tarlóhántásra és a tavaszi szántásra a legujabb szabadalmazott és az erdélyi talajviszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick tárcsásboronát kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk rohamosan fogy.

Különlegesség: a 16 tányéros tárcsásborona 16 vagy 20 ang. hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

2098